

ЗВІТ

за результатами моніторингового дослідження
обласних політик і програм з питань соціального захисту населення,
зокрема внутрішньо переміщених осіб

Гірська міська територіальна громада
Луганська область

2024

Зміст

Терміни та скорочення.....	2
Вступ.....	2
Методологія дослідження.....	3
Результати огляду місцевих політик і програм у сфері соціального захисту.....	5
<i>Інформація щодо аналізу відкритих джерел.....</i>	5
<i>Підсумкова таблиця щодо аналізу відкритих джерел.....</i>	6
<i>Інформація про чинні програми місцевого рівня у напрямі соціальної підтримки і захисту населення.....</i>	7
<i>Інформація про чинні НПА, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг.....</i>	9
<i>Підсумкова таблиця щодо проаналізованих місцевих нормативно-правових актів.....</i>	9
<i>Підсумкова таблиця щодо включення до програм і місцевих нормативно-правових актів ВПО, врахування їхніх потреб та інтересів.....</i>	10
Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик і програм у сфері соціального захисту.....	10
Рекомендації.....	11

Терміни та скорочення

ВПО — внутрішньо переміщені особи
НПА — нормативно-правовий акт
ОМС — органи місцевого самоврядування
МТГ — міська територіальна громада
МВА — міська військова адміністрація

Вступ

Команда благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» у межах проекту «Підтримка спроможності системи соціального захисту населення щодо реєстрації внутрішньо переміщених осіб», який реалізується за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні, провела дослідження місцевих політик у сфері соціального захисту ВПО Гірської міської територіальної громади.

Особливістю цього дослідження є те, що Гірська МТГ — релокована у зв'язку з війною Російської Федерації проти України. Відповідно до умов запровадженого воєнного стану в Україні, тимчасовим органом влади є військова адміністрація. Всі рішення та НПА ухвалюються одноосібно начальником військової адміністрації. Всі жителі громади є ВПО, які проживають в різних більш безпечних регіонах України.

Моніторинг дає змогу оцінити наявність, доступність та ефективність цільових програм і місцевих політик у сфері соціального захисту ВПО, виявити позитивні практики та напрями розвитку. А також дозволяє визначити сильні та слабкі сторони місцевої політики щодо соціальної підтримки жителів громади.

Це дослідження може сприяти підвищенню спроможності органів місцевого самоврядування у здійсненні заходів, спрямованих на захист ВПО, людей, які постраждали від воєнних дій, інших соціально вразливих груп населення в умовах воєнного стану. Результати моніторингу можуть бути впроваджені й у діяльність Ради з питань ВПО при Гірській МВА, використані в адвокаційній кампанії щодо забезпечення кращого соціального захисту жителів Гірської громади, щодо вдосконалення програм соціального захисту населення.

Методологія дослідження

Мета дослідження

Оцінка наявності, доступності та впливу місцевих програм і політик у сфері соціального захисту ВПО, а саме виявлення сильних сторін, слабких місць, можливостей для поліпшення якості надання соціальної підтримки ВПО, подолання викликів, спричинених внутрішнім переміщенням.

Дослідження прагне надати рекомендації щодо оптимізації ресурсів, підвищення доступності та ефективності послуг, а також забезпечення справедливого, інклюзивного підходу з урахуванням життєвих обставин для задоволення потреб ВПО. Це сприятиме їхній соціальній адаптації та інтеграції, покращенню якості їхнього життя.

Об'єкт дослідження

Місцеві політики та програми у сфері соціального захисту, спрямовані на ВПО, з акцентом на аналіз механізмів урахування і дотримання їхніх прав та законних інтересів.

Предмет дослідження

- Чинні місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, місцеві цільові програми підтримки ВПО.
- Проекти програм, планів заходів, спрямованих на соціальну підтримку жителів Гірської МТГ.
- Чинні місцеві НПА, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг.
- Чинні місцеві НПА, спрямовані на соціальний захист, адаптацію та інтеграцію ВПО, надання додаткових гарантій та пільг.
- Звіти з виконання програм і заходів, спрямованих на соціальну підтримку населення та ВПО.
- Інші місцеві акти і документи (та їх проекти), що прямо чи опосередковано спрямовані на захист прав та інтересів, підтримку ВПО.

Завдання дослідження

- Проаналізувати місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку та захист жителів Гірської МТГ, врахування їхніх потреб.

- Проаналізувати місцеві цільові програми (проекти програм, заходів) підтримки ВПО, зокрема щодо дотримання їхніх прав і законних інтересів.
- Визначити, чи забезпечується виконання заходів місцевих цільових програм, спрямованих на підтримку ВПО, відповідними фінансовими та організаційними ресурсами.
- Проаналізувати НПА Гірської міської військової адміністрації, спрямовані на соціальний захист населення, надання додаткових соціальних гарантій та пільг.
- Проаналізувати місцеві НПА, спрямовані на соціальний захист, адаптацію та інтеграцію ВПО, зокрема щодо дотримання їхніх прав і законних інтересів.
- Виявити у цільових програмах та НПА недоліки у дотриманні прав ВПО, врахуванні їхніх потреб та законних інтересів.
- Визначити потреби у внесенні змін до цільових програм та НПА з метою врахування потреб і законних інтересів ВПО.
- Опрацювати рекомендації для військової адміністрації щодо внесення змін і доповнень до чинних місцевих програм та НПА, розроблення нових для подальшого їх використання Радою з питань ВПО під час проведення адвокаційних кампаній.

Результати огляду місцевих політик і програм у сфері соціального захисту

Інформація щодо аналізу відкритих джерел

[Офіційний сайт](#) Гірської МВА містить більшість необхідної інформації про програми та інші НПА, спрямовані на соціальну підтримку населення. Зокрема, тут наявні вкладки з переліком деяких чинних програм (з можливістю завантаження та перегляду). Але немає посилань на всі чинні програми, даних щодо звітів виконання окремих програм, недоступно викладена інформація про алгоритм дій для ВПО у напрямі реалізації їхніх прав (роз'яснення щодо можливості отримання допомоги в межах чинних програм).

У розділі «Розпорядчі документи» у хронологічному порядку розміщені розпорядження начальника Гірської МВА, відповідні програми і додатки тощо. Це не дуже зручно у користуванні.

У розділах «Соціальна сфера» та «Інформація для внутрішньо переміщених осіб» можна ознайомитися з мапою гуманітарних штабів, що надають гуманітарну допомогу, з переліком документів для отримання одноразової матеріальної допомоги для людей, які беруть участь у захисті територіальної цілісності та державного суверенітету України, з інформацією про виплату грошової допомоги жителям громади, з наказами про надання одноразової грошової допомоги, з роботою координаційного центру підтримки цивільного населення при Гірській МВА. У розділі «Економіка» можна ознайомитися з Програмою соціально-економічного і культурного розвитку Гірської міської територіальної громади на 2024–2026 роки.

Управління соціального захисту населення також має вкладку на офіційному сайті: тут розміщені бюджетні запити на 2024 рік та паспорти бюджетних програм зі змінами.

Підсумкова таблиця щодо аналізу відкритих джерел

Область / населений пункт, громада	Назва місцевого органу влади або інституції соціального захисту населення, посилання на сайт	Чи є на сайті окремий розділ щодо ВПО (так/ні)	Чи є на сайті окремий розділ щодо програм соціального захисту		Чи є на сайті окремий розділ щодо НПА, які надають додаткові гарантії / пільги		Доступність інформації щодо програм соціального захисту населення та ВПО		Доступність інформації щодо НПА, які надають додаткові гарантії / пільги населенню та ВПО	
			Населення (так/ні)	ВПО (так/ні)	Населення (так/ні)	ВПО (так/ні)	Легко, середня / висока складність, інформація недоступна)	Можливо / заважати (так/ні)	Легко, середня / висока складність, інформація недоступна)	Можливо / заважати (так/ні)
Луганська обл., Гірська МТГ	Гірська міська військова адміністрація girska-gromada.gov.ua	Так	Ні	Ні	Так	Так	Середня складність	Так	Середня складність	Так

Інформація про чинні програми місцевого рівня у напрямі соціальної підтримки і захисту населення

Цільова Програма підтримки внутрішньо переміщених осіб Гірської міської територіальної громади Сєвєродонецького району Луганської області на 2024–2025 роки (затверджена Розпорядженням начальника Гірської міської військової адміністрації від 30.01.2024 № 27).

Головна мета Програми: забезпечення реалізації прав і свобод ВПО, які перемістилися з території Гірської МТГ, задоволення їхніх основних потреб, сприяння в адаптації та подальшій інтеграції у життя приймаючих територій, мінімізація негативних наслідків, пов'язаних із внутрішнім переміщенням.

Загальний обсяг фінансування Програми — 28 000 000,00 грн (2024 рік — 15 000 000,00 грн, 2025-й — 13 000 000,00 грн).

Програма оздоровлення та відпочинку дітей Гірської міської територіальної громади на 2022–2025 роки в новій редакції (затверджена Розпорядженням начальника Гірської міської військової адміністрації від 26.02.2024 № 42).

Мета Програми: покращення стану здоров'я дітей, оновлення їхніх життєвих сил, зайнятість у канікулярний період, запобігання бездоглядності та безпритульності, продовження виховного процесу та розвитку творчих здібностей шляхом належної організації оздоровлення і відпочинку.

Обсяг фінансування Програми: 2022 рік — 512 400,00 грн, 2023-й — 882 000,00 грн, 2024-й — 2 275 000,00 грн, 2025-й — 2 275 000,00 грн.

Програма «Турбота» Гірської міської територіальної громади Сєвєродонецького району Луганської області на 2024 рік (затверджена Розпорядженням начальника Гірської міської військової адміністрації від 05.02.2024 № 35).

Мета Програми: підвищення рівня соціального захисту членів сімей, рідні яких загинули під час дії правового режиму воєнного стану, для підтримки у задоволення соціально-побутових і матеріальних потреб.

Загальний обсяг фінансування Програми — 480 000,00 грн (місцевий бюджет).

[Програма соціально-економічного і культурного розвитку Гірської міської територіальної громади Сєвєродонецького району Луганської області на 2024–2026 роки](#) (затверджена Розпорядженням начальника Гірської міської військової адміністрації від 22.05.2024 № 75).

Програма містить аналіз економічного та соціального стану Гірської територіальної громади.

[Програма з відзначення мешканців Гірської міської територіальної громади Сєвєродонецького району Луганської області, які здійснили значний внесок у захист України, на 2024 рік](#) (затверджена Розпорядженням начальника Гірської міської територіальної громади від 15.08.2024 № 110).

Мета Програми: вшанування та підтримка тих, хто ризикує життям для захисту країни. Обсяг фінансування — 36 000,00 грн.

[Програма соціального захисту вразливих верств населення, ветеранів війни, праці, військової служби, пенсіонерів та громадян похилого віку на 2024–2027 роки](#) (затверджена Розпорядженням начальника Гірської міської військової адміністрації від 15.10.2024 № 147).

Мета Програми: вдосконалення та посилення рівня соціального захисту жителів Гірської МТГ, сприяння підвищенню рівня життя вразливих та соціально незахищених верств населення шляхом соціальної підтримки.

Загальний обсяг фінансування Програми — 541 000,00 грн.

[Місцева соціальна цільова програма «Милосердя» Гірської міської територіальної громади Сєвєродонецького району Луганської області на 2024–2027 роки](#) (затверджена Розпорядженням начальника Гірської міської військової адміністрації від 07.11.2023 № 141).

Мета Програми: надання одноразової матеріальної допомоги окремим категорія громадян у вирішенні питань, які неможливо розв'язати без сторонньої допомоги та які потребують додаткового фінансування.

Загальний обсяг фінансування Програми — 10 488 000,00 грн.

[Програма підтримки військовослужбовців, учасників бойових дій та членів їх сімей Гірської міської територіальної громади Сєвєродонецького району Луганської області на 2024–2027 роки](#) (затверджена Розпорядженням начальника Гірської міської військової адміністрації від 07.11.2023 № 140).

Мета Програми — надання підтримки визначеним категоріям людей.

Загальний обсяг фінансування — 11 412 000,00 грн.

Програма підтримки обдарованих дітей та учнівської молоді Гірської міської територіальної громади на 2024 рік (затверджена Розпорядженням начальника Гірської міської військової адміністрації від 14.11.2023 № 152).

Мета Програми: створення сприятливих соціальних, економічних, фінансових та організаційних передумов для вільного гармонійного розвитку особистості, життєвого самовизначення і самореалізації обдарованих дітей, самостійної, ініціативної особистості, яка здатна жити і розвиватися у світі, що постійно змінюється.

Загальний обсяг фінансування Програми — 128 000,00 грн.

Інформація про чинні НПА, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг

Розпорядження начальника Гірської МВА від 12.08.2024 № 108 «Про затвердження персонального складу Ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Гірській міській військовій адміністрації Северодонецького району Луганської області».

Підсумкова таблиця щодо проаналізованих місцевих нормативно-правових актів

Область / населений пункт, громада	Всього НПА (зокрема проєктів НПА)		З них за тематикою				
	Регіональні, місцеві програми	Місцеві НПА щодо надання додаткових пільг, соціальних гарантій тощо	Програми щодо підтримки населення	Програми щодо підтримки ВПО	НПА, спрямовані на додаткову підтримку населення	НПА, спрямовані на додаткову підтримку ВПО	Проєкти НПА щодо підтримки ВПО
Луганська обл., Гірська МТГ	9	9	9	0	9	0	0

Підсумкова таблиця щодо включення до програм і місцевих нормативно-правових актів ВПО, врахування їхніх потреб та інтересів

<i>Область / населений пункт, громада</i>	<i>Програми та НПА щодо підтримки населення</i>			<i>Програми (зокрема проекти) та НПА щодо підтримки ВПО</i>	
	<i>Всього</i>	<i>З них містять заходи та положення щодо підтримки ВПО</i>	<i>з них потребують внесення змін або доповнень</i>	<i>Всього</i>	<i>з них потребують внесення змін або доповнень</i>
Луганська обл., Гірська МТГ	9	9	0	9	0

Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик і програм у сфері соціального захисту

Особливістю діяльності Гірської МВА є те, що вона релокована, виконує свої повноваження за адміністративними межами громади, яка наразі окупована Російською Федерацією. Згідно з Указом Президента України, на період воєнного стану органом виконавчої влади є Гірська міська військова адміністрація. Рішення затверджуються розпорядженням начальника Гірської МВА одноосібно (на відміну від ОМС, де рішення ухвалює сесія депутатів відповідної ради колегіально). Всі мешканці тергромади є ВПО, які проживають у різних регіонах України та за її межами.

Під час проведення моніторингу були проаналізовані програми у сфері соціального захисту населення. Зокрема, у громаді ухвалена Цільова програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2024–2025 роки. Наявні місцеві НПА, спрямовані на соціальний захист і підтримку жителів Гірської МТГ.

В умовах релокації Гірська МВА є чи не єдиним інструментом у забезпеченні соціальної підтримки жителів громади, які проживають в різних областях країни. Фінансове забезпечення реалізації заходів програм достатнє.

Важливим напрямом роботи Гірської МВА є підтримка сімей з дітьми, обдарованих дітей. На це спрямована Програма оздоровлення та відпочинку дітей на 2022–2025 роки. Вона забезпечила оздоровчими та відпочинковими послугами молодь Гірської громади, сприяла зміцненню фізичного та психологічного здоров'я дітей. Також діє Програма підтримки обдарованих дітей та учнівської молоді на 2024 рік.

Та у Гірській МТГ немає програми, спрямованої на забезпечення житлових прав ВПО. Наявність такої програми суттєво допомогла б жителям громади у вирішенні житлових проблем у приймаючих громадах. Наразі мешканці Гірської МТГ отримують допомогу і підтримку від своєї громади, що сприяє їхній інтеграції за новим місцем проживання. Довгостроковий план підтримки ВПО в умовах воєнного стану та після його завершення у громаді відсутній.

Варто зазначити, що Гірська МВА з допомогою благодійних та громадських організацій сприяє покращенню інформування, доступу до ухвалення рішень, а також працевлаштуванню та облаштуванню побуту ВПО. У громаді реалізуються і програми, спрямовані на підтримку підприємництва, що важливо в інтеграції внутрішньо переміщених осіб Гірської МТГ.

Рекомендації

1. Запровадити спільний захід з Радою з питань ВПО — проведення щорічної оцінки потреб жителів Гірської МТГ. Отримані результати використовувати під час розроблення та затвердження міських цільових програм.
2. Продовжити долучати до розроблення і погодження проєктів місцевих програм та інших НПА представників з числа членів Ради з питань ВПО при Гірській МВА. Це і надалі гарантуватиме жителям громади участь у прийнятті управлінських рішень щодо підтримки і соціального захисту населення.
3. Розробити та затвердити разом з новоствореною Радою з питань ВПО при Гірській міській військовій адміністрації на рівні Гірської МВА інформаційну політику з питань забезпечення прав і свобод ВПО у громаді. Налагоджена комунікація — дієвий інструмент у роботі з жителями громади, які проживають у різних областях України.

4. Залучивши Раду з питань ВПО при Гірській МВА, розглянути можливість розроблення комплексної місцевої цільової програми з системним підходом до забезпечення потреб жителів Гірської МТГ за різними напрямками забезпечення, які покращують рівень життя.
5. Рекомендовано розробити разом з Радою з питань ВПО при Гірській МВА окрему програму, спрямовану на забезпечення житлових прав ВПО, яка допомогла б жителям громади у вирішенні житлових питань.

Дослідження провела Благодійна організація «Благодійний фонд “Стабілізаційний Суппорт Сервісес”» у лютому – червні 2024 року за фінансування Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН).

Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю БО «БФ “ССС”» та не може використовуватися, щоб відобразити думку Агентства.

Підпишіться на наш фонд у соціальних мережах, щоб слідкувати за дослідженнями системи соціального захисту населення, отримувати новини щодо допомоги постраждалим людям в Україні та дізнаватися про актуальні зміни законодавства.

НАШ САЙТ:

<https://sss-ua.org>

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:

info@radnyk.org

FACEBOOK:

[@stabilizationsupportservices](https://www.facebook.com/stabilizationsupportservices)

INSTAGRAM:

[@stabilizationsupportservices](https://www.instagram.com/stabilizationsupportservices)

TELEGRAM:

[@SSS_Ukraine](https://www.telegram.com/@SSS_Ukraine)

TWITTER:

[@SSS_Ukraine](https://www.twitter.com/@SSS_Ukraine)